

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 12

AFRIKAANS EERSTE ADDISIONELE TAAL V1

NOVEMBER 2012

MEMORANDUM

PUNTE: 80

Hierdie memorandum bestaan uit 12 bladsye.

AFDELING A: LEESBEGRIP**ASSESSERINGSRIGLYNE**

- Spel- en taalfoute in antwoorde word nie geenaliseer nie omdat die fokus op begrip is.
- Penalisering geskied slegs as die spelling van die kernwoord die antwoord se betekenis verander.
- As 'n taalfout die betekenis van die antwoord verander, word geen punt toegeken nie.
- Indien 'n spelfout die betekenis van 'n eenwoord-antwoord verander, word geen punt toegeken nie.
- By oop vrae verdien die rede/motivering die punt. GEEN punt word toegeken vir JA/NEE/EK STEM SAAM/EK STEM NIE SAAM NIE. Kandidate hoef nie laasgenoemde te skryf indien die motivering JA/NEE/EK STEM SAAM/EK STEM NIE SAAM NIE insluit/impliseer nie.
- By vrae wat WAAR/ONWAAR of FEIT/MENING vereis:
 - WAAR/ONWAAR of FEIT/MENING is KORREK = ✓ plus die rede/motivering/aanhaling is KORREK = ✓
 - WAAR/ONWAAR of FEIT/MENING is KORREK = ✓ maar die rede/motivering/aanhaling is VERKEERD = x
 - WAAR/ONWAAR of FEIT/MENING is VERKEERD = x
Die rede/motivering/aanhaling is = x, ongeag of dit die KORREKTE rede/motivering/aanhaling is.
- Vir vrae wat aanhalings uit die leesstuk verg, word NIE GEPENALISEER indien die aanhalingstekens ontbreek NIE.
- Waar eenwoord-antwoorde gevra word en die kandidaat gee 'n volsin, is dit korrek **MIT**s die korrekte woord onderstreep of op een of ander wyse uitgelig word. Die kandidaat kan ook die antwoord begin met: Die woord/woorde is
- By vrae wat een feit/punt of twee/drie feite/punte vereis en die kandidaat gee 'n hele reeks ook in sinsverband, sien SLEGS die eerste een of twee (afhangend van die vereiste getal feit(e)/punt(e) gevra) na. Indien die feit(e)/punt(e) met merkers aangedui is, word die eerste antwoord(e) per merker nagesien.
- Indien 'n antwoord in meer as een sin aangebied word en die sin/sinne lei direk tot die antwoord, word die punt vir die korrekte feit toegeken.
- Indien die kandidaat woorde uit 'n ander taal gebruik as die taal waarin die vraestel verskyn, word daardie vreemde woorde geïgnoreer. Indien die antwoord sonder daardie vreemde woorde sinvol is, word die kandidaat NIE GEPENALISEER NIE. Indien die vreemde woord in die antwoord vereis word, is dit aanvaarbaar.
- Aanvaar dialektiese variasies.
- Vir meervoudigekeuse-vrae word sowel die letter as die korrekte antwoord aanvaar.

VRAAG 1**TEKS A: TYDSKRIFARTIKEL: Hiphop skop!**(621 woorde) [Verwerk uit: *Taalgenoot*, Lente 2011]

VRAAG	MEMORANDUM	PUNT	LU	AS	DENK-VLAK
1.1	(In) Afrika	1	2	1	1
1.2	(Die hiphopmusiekvorm) <ul style="list-style-type: none"> • vertel 'n storie • het ritme • het rym 	2	2	1	1
1.3	Chuck D is die leier (van die rapgroep <i>Public Enemy</i>).	1	2	1	1

1.4	<ul style="list-style-type: none"> • Dié musiek vertel van dinge wat (werklik met mense) gebeur het. • Dit is stories (in rym) oor die mense (se blydskap, seerkry en swaarkry). (Enige EEN) 	1	2	1	4
1.5	<ul style="list-style-type: none"> • Die nuwe Suid-Afrika • bendegeweld • meisies (wat hulle los) • die stryd om elke dag te oorleef • politiek • swak sosiale omstandighede (Enige TWEE) 	2	2	1	3
1.6	<ul style="list-style-type: none"> • Dit is nie regtig ateljees nie. • Die ateljees is mense se huise/slaapkamers. • Enige plek kan as 'n ateljee gebruik word. (Enige EEN) ("Dit word figuurlik gebruik" word nie as antwoord aanvaar nie.) 	1	2	1	3
1.7	Die video's moet goed wees.	1	2	1	1
1.8	<ul style="list-style-type: none"> • Die radiostasie kan rymkletsers se liedjies (gereeld) speel. • Die radiostasie kan die rymkletser se liedjie aan die publiek bekendstel. (Enige EEN of soortgelyk) 	1	2	1	4
1.9	Hulle het nie <ul style="list-style-type: none"> • die kontakte nie. • opleiding nie. • die nodige kennis nie. • die geleentheid om kennis te deel nie. (Enige TWEE) 	2	2	1	1
1.10	<ul style="list-style-type: none"> • Om reg te leef. • Om geen misdaad te pleeg nie. • Om soos 'n wetsgehoorsame burger te leef. • Om 'n nuwe begin/lewe te maak. (Enige EEN of soortgelyk) 	1	2	2	4
1.11.1	<ul style="list-style-type: none"> • Rymkletsers kan hulle liedjies (op 'n eenvoudige manier) aflaai. • Rymkletsers kan op hierdie webwerf hulle musiek (aan die wêreld) bekendstel. • Rymkletsers kan aan die (webwerf se) rymkletskompetisies deelneem. • Rymkletsers kry selfvertroue. (Enige TWEE) 	2	2	1	2

1.11.2	<ul style="list-style-type: none"> Naspers glo in hiphopsangers se talent. Naspers voel positief/simpatiek teenoor rymkletsers se musiek. Naspers wil rymkletsers help/ondersteun. Naspers gee hulle hoop/n toekoms. (Enige EEN of soortgelyk) 	1	2	2	3
1.12	<ul style="list-style-type: none"> Dit is 'n gewilde/groot/populêre kompetisie. Daar was baie inskrywings. Baie mense hou van hiphop. (Enige EEN of soortgelyk) 	1	2	2	4
1.13	<ul style="list-style-type: none"> Die wenner kry 'n geleentheid om (vir 'n jaar lank saam met professionele/bekende vervaardigers) opnames te maak. Die wenner kan (vir 'n jaar) saam met professionele, bekende vervaardigers opnames maak. Die wenner woon ook werkwinkels by (om al die reëls van hiphopmusiek te leer). (Enige TWEE) 	2	2	2	1
1.14	<p>Hiphopmusiek</p> <ul style="list-style-type: none"> se aanhangers groei. is baie goed/lekker/lewendig toon potensiaal. is vinnig besig om te ontwikkel. is 'n musiekvorm wat die moeite werd is om van notisie te neem. het 'n toekoms. kook. (Enige EEN of soortgelyk) 	1	2	2	4
SUBTOTAAL:		20			

TEKS B: ADVERTENSIE[Verwerk uit: *Huisgenoot*, 15 Desember 2011]

VRAAG	MEMORANDUM	PUNT	LU	AS	DENK-VLAK
1.15	BiC	1	2	2	1
1.16	<ul style="list-style-type: none"> Om die woord te beklemtoon/uit te lig. Om die lesers se aandag te trek. Om te wys hoe belangrik die toekoms is. (Enige EEN of soortgelyk) 	1	2	2	4

1.17	Met die oulike kinders in advertensies: <ul style="list-style-type: none"> • word lesers gemanipuleer. • word op lesers se gevoel gespeel. • word lesers se harte saggemaak. Oulike kinders in advertensies: <ul style="list-style-type: none"> • wek emosie by lesers. • trek die aandag van die lesers. • is 'n motivering vir ander om hierdie advertensie te lees. (TWEE PUNTE VIR EEN FEIT) (Enige EEN of soortgelyk)	2	2	2	4
1.18	(Letterlik): <ul style="list-style-type: none"> • Dit verwys na die pen/geletterdheid/kennis. (Figuurlik): <ul style="list-style-type: none"> • Dit verwys na 'n geleentheid tot 'n beter toekoms. • Dit verwys na krag/kans/hoop • Dit verwys na die sleutel tot sukses. (Enige EEN of soortgelyk)	1	2	2	3
1.19	<ul style="list-style-type: none"> • Op die (BiC se) webwerf • By www.bic.co.za • Op die internet (Enige EEN)	1	2	1	1
1.20	<ul style="list-style-type: none"> • 31 Desember 2012 • 31/12/2012 (Enige EEN)	1	2	2	1
1.21	<ul style="list-style-type: none"> • 20 • Twintig • 20 wenners kan elkeen R5 000 wen (Enige EEN)	1	2	2	2
1.22	<ul style="list-style-type: none"> • C • C BiC se projek ondersteun. • BiC se projek ondersteun. (Enige EEN)	1	2	1	3
1.23	<ul style="list-style-type: none"> • Hy wil (eendag) 'n dokter word. • (Uit die woord) dokter. • Die seuntjie se plakkaat sê so. • Die lettertipe van die woord dokter is donkerder/groter gedruk. • Die seuntjie staan voor die ander leerlinge. • Die seuntjie se liggaamshouding/selfvertroue. (Enige EEN)	1	2	1	3
	SUBTOTAAL:	10			
		TOTAAL AFDELING A: 30			

AFDELING B: OPSOMMING**ALGEMEEN**

- Lees die hele opsomming om 'n geheelindruk van die opsomming te kry.
- Beplanning is nie nodig nie.
- Indien rofwerk/beplanning gedoen word, let op die volgende:
 - Indien die beplanning in potlood aangebied word, word dit as rofwerk beskou en die tweede aanbieding word nagesien.
 - Indien die eerste poging in pen aangebied word, word daardie poging as die finale antwoord beskou.
- Indien daar twee feite in een sin gegee word, word slegs die eerste feit nagesien. Die tweede feit word geïgnoreer.
- Indien daar twee sinne by een koeëlpunt gegee word, word slegs die eerste sin nagesien.
- Direkte aanhalings is toelaatbaar.
- Kandidate hoef nie 'n TITEL te verskaf nie.
- Indien afkortings in die opsomming voorkom, word elke afkorting getel volgens die getal woorde wat dit voorstel, byvoorbeeld, d.w.s. = 3 woorde.
- Indien die kandidaat die opsomming in paragraafvorm aanbied, word die eerste 7 sinne (eerste 75 woorde) van hierdie paragraaf nagesien.

KEN DIE TAALPUNTE SÓ TOE

Die hoofgedagte kan in 'n volsin of in 'n sinsnede aangebied word, solank dit sinvol is.	PUNTE
1–3 feite korrek	1
4–5 feite korrek	2
6–7 feite korrek	3

SKRYF DIE PUNTE SOOS VOLG NEER (horisontaal/vertikaal)

Feit	7
Taal	3
=	10

LET WEL**Formaat:**

- Selfs indien die opsomming in die verkeerde formaat aangebied word, moet dit geassesseer word.
- Kandidate word nie gepenaliseer indien die opsomming in die verkeerde formaat aangebied is nie.

Woordtelling:

- Nasieners tel die getal woorde indien dit te lank lyk.
- Indien die kandidate se opsomming te lank is (meer as 70 woorde), word 5 ekstra woorde toegelaat en die res van die opsomming word nie nagesien nie.
- Geen punte word afgetrek indien die kandidaat nalaat om die getal woorde wat gebruik is, aan te dui nie.
- Indien die opsomming minder as die voorgeskrewe woorde bevat (minder as 70), maar dit bevat al die hoofgedagtes, word die kandidaat nie gepenaliseer nie.

VRAAG 2**TEKS C: TYDSKRIFARTIKEL**

SÓ WORD KOUGOM GEMAAK [Verwerk uit: *Huisgenoot*, 19 Januarie 2012] (229 woorde)

Chronologiese volgorde van stappe moet korrek wees. Daar is agt stappe in die moontlike verwerking, maar net sewe stappe word nagesien. As 'n taalfout die betekenis van die antwoord verander, word geen punt toegeken nie.

Direkte aanhaling	Moontlike verwerking
1. Of jy nou van 'n vars vrugtesmaak óf 'n pippermentgeur hou, daar is min mense wat nie af en toe 'n stuk kougom kou nie. Het jy al gewonder waarvan en hoe kougom gemaak word?	Slegs inleiding. Geen feit nie.
2. Kougom word van petroleumprodukte gemaak en bevat bestanddele soos suiker, suikerstroop, kleure en geurmiddels. Al hierdie bestanddele word in 'n groot menger gesmelt en vir sowat 25 minute lank gemeng . Dié mengsel word dan kougom genoem.	<ul style="list-style-type: none"> Die bestanddele vir die maak van kougom <u>word in 'n groot menger gesmelt</u>. Die mengsel <u>word vir 25 minute geroer</u> (terwyl dit smelt). (2 feite)
3. Dié kougom word dan deur 'n rooster met gate gedruk sodat die stroke kougom almal dieselfde vorm het , nes tandepasta wat deur 'n buis gedruk word.	<ul style="list-style-type: none"> 'n Mens <u>druk</u> dan die kougom <u>deur 'n rooster</u> met gate.
4. Warm kougom sny moeilik. Die volgende stap is dus om die warm kougom na 'n koel vertrek te neem om koud te word . Dit neem tot 24 uur voordat die kougom heeltemal koud is.	<ul style="list-style-type: none"> Die kougom word (in 'n koel vertrek) <u>gelos om koud te word</u>.
5. Sodra die kougom koud is, kan 'n mens dit in verskillende groottes en vorme verdeel. Die kougom kan byvoorbeeld in vierkante of reghoeke verdeel word . 'n Groot rooster word hiervoor gebruik. Daarna word die kougom met 'n lem in repies gesny.	<ul style="list-style-type: none"> 'n Rooster <u>verdeel</u> die kougom <u>in vierkantige of reghoeke vorms</u>. 'n Lem <u>sny</u> die kougom <u>in repies</u>. (2 feite)
6. Hierdie repies kougom word in 'n stroopmengsel gedoop . Die stroop help om die kougom minder taai te maak en gee dit 'n soet, harde kors.	<ul style="list-style-type: none"> Die <u>repies kougom word in 'n stroopmengsel gedoop</u>.
7. Die verpakking van die kougom word so vinnig deur masjiene gedoen dat ons dit nie eens met die blote oog kan sien gebeur nie! Teen hierdie vinnige tempo word sowat 1 000 pakkies kougom per minuut verpak. Ongelooflik!	<ul style="list-style-type: none"> Die kougom word vinnig <u>deur masjiene verpak</u>.
	TOTAAL AFDELING B: 10

AFDELING C: TAAL**ASSESSERINGSRIGLYNE****WOORDSTRUKTURE**

- Spelling moet korrek wees om punt te verdien.
- Die standaardvariant geld.

SINSTRUKTURE

- Wanneer verlede tyd getoets word, **moet ge-** as **EEN WOORD** met die werkwoord geskryf word.
- Wanneer die infinitief getoets word, moet **te** in verbinding met die infinitief as **TWEE WOORDE** geskryf word.
- Verder tel spelling glad nie.
- Streekstaal kan nie in ag geneem word nie.
- Indien die opdrag lui dat die kandidaat die sin soos volg moet begin, moet die hele sin uitgeskryf word.
- Indien die opdrag lui dat die kandidaat die sin moet oorskryf, moet die hele sin uitgeskryf word.

VRAAG 3**TEKS D: ADVERTENSIE** [Verwerk uit: *Huisgenoot*, 27 Oktober 2011]

(104 woorde)

	MEMORANDUM	PUNT	LU	AS	DENK-VLAK
3.1	<ul style="list-style-type: none"> • Dit manipuleer die leser om die inskrywingsgeld (voor 30 November/vroeg/ vroegtydig/ onmiddellik/dadelik) te betaal. • Dit manipuleer die leser om dadelik in te skryf. (Enige EEN) 	1	4	3: Interpreteer hoe taal deur eksplisiete boodskap die leser se houding verander.	4
3.2	na	1	4	3: Gebruik voorsetsel korrek.	2

3.3.1	Sin 1/Skep jou eie toekoms! (Bevelsin)	1	4	2: Verstaan en verduidelik advertensietaal.	3
3.3.2	Ek kies hierdie sin, omdat: <ul style="list-style-type: none"> • dit die leser by die advertensie betrek. • dit die leser aanspoor/ motiveer/oorhaal om tot aksie oor te gaan. • dit 'n groter impak op die leser het. • dit die leser se aandag trek. • dit vir jou sê wat jy moet doen/vir jou 'n opdrag gee. • die gebruik van die uitroepteken/die werkwoord aan die begin van die sin die leser se aandag trek. (Sien na soos WAAR/ONWAAR)	1			
3.4	voete	1	4	2: Gebruik idioome korrek.	2
3.5	<ul style="list-style-type: none"> • Postmatriek sal/gaan by Drakensville aangebied word. • Postmatriek sal/gaan aangebied word by Drakensville. (Enige EEN)	1	4	2: Gebruik toekomstige tyd korrek.	2
3.6	lewenslank	1	4	1: Gebruik samestelling korrek.	1
3.7	<ul style="list-style-type: none"> • CV (Hoofletters sonder punte) • cur.vit. (Enige EEN)	1	4	2: Gebruik afkorting korrek.	1
3.8	<ul style="list-style-type: none"> • B • B ingelig • Ingelig (Enige EEN)	1	4	1: Pas kennis toe om betekenis af te lei.	3
3.9	neem	1	4	2: Woordkeuse: werkwoord	4
	SUBTOTAAL:	10			

VRAAG 4**TEKS E: STROKIESPRENT (Groeipyne)** [Uit: *Jip*, 31 Oktober 2011]

(32 woorde)

	MEMORANDUM	PUNT	LU	AS	DENK-VLAK
4.1	<ul style="list-style-type: none"> • B • B grootword • grootword 	1	4	1: Pas woordeskatkennis toe om betekenis af te lei.	3
4.2	meer	1	4	1: Gebruik vergrotende trap korrek.	2
4.3	klere	1	4	1: Identifiseer die korrekte homofoon.	2
4.4	agter	1	4	2: Gebruik voorsetsel korrek.	2
4.5	<ul style="list-style-type: none"> • Hoe wou jy jou geld verdien? • Hoe wou jy jou geld verdien het? (Enige EEN)	1	4	1: Gebruik verlede tyd korrek. wil>wou	1
4.6	Zoë, jy kan die kar was nadat jy die onkruid uitgetrek het. (Woordorde in tweede sin moet korrek wees)	1	4	3: Gebruik voegwoorde korrek.	2
4.7	<ul style="list-style-type: none"> • Zoë se ma dink aan nog meer opsies (wat Zoë kan doen om geld te verdien). • Skep afwagting. • Die gedagte is nie voltooi nie. • Die sin is nie voltooi nie. (Of soortgelyk)	1	4	2: Herken die gebruik en betekenis van leestekens.	2
4.8	<ul style="list-style-type: none"> • Miskien sal jy niks erf nie. • Miskien sal jy nie iets erf nie. (Enige EEN)	1	4	2: Gebruik ontkennende vorm korrek. iets > niks + nie aan die einde van die sin/dubbele nie .	2
4.9	<ul style="list-style-type: none"> • Jy behoort vir jou geld te werk. • Jy behoort te werk vir jou geld. (Enige EEN)	1	4	2: Gebruik infinitief korrek.	2
4.10	<ul style="list-style-type: none"> • Ma sê vir Zoë dat sy vir haar geld moet werk. • Ma sê vir Zoë dat sy moet werk vir haar geld. (Enige EEN)	1	4	2: Gebruik indirekte rede korrek. jy > sy/ jou > haar	2
	SUBTOTAAL:	10			

VRAAG 5					
TEKS F: PROSA – BOEKRESENSIES [Verwerk uit <i>Taalgenoot</i> , Lente 2011] (151 woorde)					
	MEMORANDUM	PUNT	LU	AS	DENK-VLAK
5.1	Die water is vuil. (Of soortgelyk)	1	4	1: Verander ww. korrek na s.nw.	3
5.2	splinternuut	1	4	1: Gebruik intensiewe vorm korrek.	3
5.3	Hierdie boek is vanjaar vinnig by 'n vergadering saamgestel.	1	4	1: Gebruik woordorde korrek sonder om betekenis te verander. (T/W/P)	2
5.4	<ul style="list-style-type: none"> • mooiste • lieflikste • ongelooflikste • wonderlikste (Enige EEN)	1	4	1: Gebruik sinonieme korrek.	2
5.5	Wie is Sean Brand? (1 punt vir hoofletter en 1 punt vir vraagteken.)	2	4	1: Gebruik leestekens korrek.	1
5.6	SA/S.A. (aanvaar wisselvorm)	1	4	2: Gebruik afkortings korrek.	1
5.7	jou	1	4	1: Gebruik voornaamwoord korrek.	2
5.8	weet	1	4	2: Gebruik verwarrende woorde korrek.	2
5.9	skryfster	1	4	1: Gebruik geslagvorm korrek.	2
5.10	Die ander sjefs het hom (behandel) met groot respek (behandel.)	1	4	1: Gebruik die bedrywende vorm korrek.	2
5.11	waarin	1	4	1: Pas kennis toe om korrekte spelpatroon te skryf.	2
5.12	uitgegee	1	4	1: Verbeter die spelfout.	1
5.13	re <u>sep</u> te sep	1	4	2: Korrekte gebruik van 'n woordeboek om aksent te bepaal.	3
	SUBTOTAAL:	14			

TEKS G: PRENT [Uit: <i>Huisgenoot</i> , 22 September 2011]					
5.14	rokie	1	4	2: Gebruik idiome korrek.	2
5.15	hulende	1	4	2: Gebruik deelwoorde korrek. Teenwoordige deelwoord: hul+ende .	2
5.16	<ul style="list-style-type: none"> • D • D Allawêreld • Allawêreld 	1	4	2: Identifiseer en gebruik uitroep korrek.	1
5.17	Die pop word (deur die dogter) vasgehou (deur die dogter).	1	4	2: Gebruik lydende vorm korrek. Begin met voorwerp .	2
5.18	<ul style="list-style-type: none"> • vroue/vrouens/vroumense • mans/manne/mansmense • ... mans eenkant staan terwyl hulle ... (Hoef nie net een woord te wees nie. Kan enkelvoud of meervoud wees) (Enige EEN of soortgelyk)	1 1	4	2: Identifiseer kritiese taalbewustheid.	2
SUBTOTAAL:		6			
TOTAAL AFDELING C: 40					
GROOTTOTAAL: 80					